

Lapin sairaanhoitopiirin potilas- ja omaisneuvoston kokous

Aika: Maanantai 25.11.2013 klo 13.00 – 14.30

Paikka: Lapin keskussairaalan auditorio, Ounasrinteentie 22, Rovaniemi

Osallistujat: Jari Jokela, sairaanhoitopiirin johtaja, kokouksen puheenjohtaja
Eira Joutsijärvi, A-kiltojen liitto ry
Riitta Hautaniemi, Keliakialiitto ry
Maarit Koivupalo, Mielenterveyden keskusliitto, Rovaniemen aluekeskus
Taisto Jääskö, Napapiirin Hengitysyhdistys ry
Sirpa Kuukkanen, Lapin aivoyhdistys ry,
Aune Juotasniemi, Lapin CP-yhdistys ry
Jari Juotasniemi, Lapin CP-yhdistys
Leila Mäkelä, Lapin kehitysvammaisten tukipiiri ry
Merja Penders, Lapin Kipupotilasyhdistys
Kyösti Kaihua, Lapin läänin lihastautiyhdistys
Iris Herva, Lapin munuais- ja maksayhdistys ry
Anne Hirvasniemi, Lapin näkövammaiset ry
Mervi Rautajoki, Lapin sydänpiiri ry
Hilkka Lahti, Munuais- ja maksaliitto ry, Pohjois-Suomen aluetoimisto
Sirikka Nissi-Onnela, Omaishoitajat ja läheiset Liitto ry
Veikko Guttorm, SamiSoster ry
Ensio Räihä, Suomen Diabetesliitto ry
Pauli Niemelä, Rovaniemen Reumayhdistys ry, Suomen reumaliitto
Eva Salomaa, johtajaylilääkäri, LSHP
Sinikka Suorsa, perusterveydenhuollon yksikkö, LSHP
Elisa Kusmin, talousjohtaja – tukipalveluiden tulosalueen johtaja, LSHP
Kati Koivunen, potilasasiamies, kokouksen sihteeri, LSHP

Poissa: Balanssi ry edustaja
Hyvän mielentalo ry edustaja
Invalidiliitto ry edustaja
Kuuloliitto ry edustaja
Käpy ry edustaja
Lapin MS-yhdistys edustaja
Lapin Muistiyhdistys ry edustaja
Mannerheimin lastensuojeluliiton Lapin piiri ry edustaja
Pohjois-Suomen syöpäyhdistys edustaja
Rovalan Setlementti edustaja
Rovaniemen invalidit edustaja
Suomen mielenterveysseuran edustaja
Rovaniemen seudun Mielenterveysseura ry edustaja
Rovaniemen seudun Sydänyhdistys ry edustaja
Suomen punaisen ristin Lapin piirin edustaja
Soili Vesterinen, hallintoylihoitaja, LSHP
Mikko Häikiö, kehittämisjohtaja, LSHP
Kyösti Haataja, ylilääkäri, operatiivisen hoidon tulosaluejohtaja, LSHP
Erkki Kiviniemi, ylilääkäri, konservatiivisen tulosalueen johtaja, LSHP
Sanna Blanco-Sequeiros, ylilääkäri – psykiatrisen tulosalueen johtaja, LSHP
Katri Vuopala, ylilääkäri, sairaanhoidollisten palvelujen tulosalueen johtaja, LSHP

Käsittelyt asiat:

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Sairaanhoidopiirin johtaja Jari Jokela avasi kokouksen ja toivotti läsnäolijat tervetulleiksi. Kokouksen aluksi todettiin kokoukseen osallistujat (ks.osallistujat).

2. Edellisen kokouksen muistio

Kokouksen sihteeri kertasi lyhyesti edellisen kokouksen (22.5.2013) muistion ja käsitellyt asiat. Muistio todettiin kokouksen kulkua vastaavaksi. Potilas- ja omaisneuvoston kokousmuistiot löytyvät Lapin sairaanhoidopiirin Internet-sivuilta osoitteesta www.lshp.fi -> potilaat ja läheiset.

3. Valinnan vapauden laajeneminen hoitoon pääsyssä

Johtajaylilääkäri Eva Salomaa esitteli kansallisen vapaudenvalinnan laajenemista 1.1.2014 alkaen. Terveystieteidenlaki (1326/2010) tuli voimaan 1.5.2011. Vuoden 2014 alussa voimaan astuu lain 48 § laajennetun kiireettömän hoidon hoitopaikan valinnasta. Tällöin henkilö voi valita perusterveydenhuollostaan vastaavan terveyskeskuksen ja terveyskeskuksen terveysaseman terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen saamiseksi. Valinnasta on tehtävä kirjallinen ilmoitus sekä hoitovastuussa olevan kunnan että valitun kunnan terveyskeskukselle. Hoitovastuu siirtyy valitun kunnan terveyskeskukselle viimeistään kolmen viikon kuluttua ilmoituksen saapumisesta. Henkilön valinta voi kohdistua samanaikaisesti vain yhteen terveyskeskukseen ja terveysasemaan. Uuden valinnan voi tehdä aikaisintaan vuoden kuluttua edellisestä valinnasta. Valinta ei koske kouluterveydenhuoltoa, opiskeluterveydenhuoltoa eikä pitkäaikaista laitoshoidoa. Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää kotisairaanhoitoa oman alueensa ulkopuolelle. Jos lääkäri tai hammaslääkäri arvioi, että henkilö tarvitsee erikoissairaanhoidon palveluja, henkilö voi valita hoidon antavan kunnallisen/julkisen erikoissairaanhoidon toimintayksikön. Hoitopaikka on valittava yhteisymmärryksessä lähetteen antavan lääkärin tai hammaslääkärin kanssa.

Lisätietoja:

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=8404153&name=DLFE-27448.pdf

Matkakustannukset:

Matkakustannusten korvaamisesta vastaa edelleen KELA. Terveyskeskukseen tai yksityiseen terveydenhuoltoon esim. yleislääkärille, laboratorioon, fysioterapeutille tehty matka korvataan enintään niiden kustannusten mukaan, jotka aiheutuisivat matkasta lähimpään sellaiseen terveyskeskukseen, josta asiakas voisi tarvitsemansa hoidon tosiasiallisesti saada. Yleensä tällaiseksi hoitopaikaksi katsotaan oman asuinkunnan ”pääterveyskeskus”.

Vastaavasti jos henkilö valitsee erikoissairaanhoidon hoitopaikan muualta kuin oman kunnan erikoissairaanhoidosta tai käy yksityisellä erikoislääkärillä, korvataan matka enintään niiden kustannusten mukaan, joka aiheutuisi matkasta lähimpään yliopistosairaalaan.

Lisätietoja:

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=8404153&name=DLFE-27449.pdf

Terveydenhuoltolain 49 § mukaan potilaalla on ollut jo aikaisemminkin mahdollisuus valita häntä terveydenhuollon yksikössä hoitava laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö toimintayksikön toiminnan tarkoituksenmukaisen järjestämisen sallimissa rajoissa. Laissa ohjataan myös järjestämään potilaan jatkohoito niin, että hänet ohjataan häntä aiemmin hoitaneen lääkärin tai hammaslääkärin hoitoon, aina kun se hoidon asianmukaisen järjestämisen kannalta on mahdollista.

Lapin sairaanhoitopiirillä on erillinen sopimus Norjan Helse Finnmarkin kanssa erikoissairaanhoidosta.

Lisätietoja:

(<http://www.lshp.fi/download.aspx?ID=518&GUID={C671BFFC-E7AB-403E-B7A5-37E1AB134583}>)

Kiireellinen sairaanhoito on annettava potilaalle hänen asuinpaikastaan riippumatta. Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn -alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista.

Lapin sairaanhoitopiiri järjestää ensihoitopalvelun 1.1.2014 alkaen omana toimintana Utsjokea lukuun ottamatta.

Samaan sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään kuuluvien kuntien on laadittava terveydenhuollon järjestämissuunnitelma, joka perustuu alueen väestön terveysseurantatietoihin ja palvelutarpeeseen. Lisätietoa järjestämissuunnitelmasta löytyy terveydenhuoltolain 34 §:ssä.

Suomi saattaa voimaan 1.1.2014 potilasdirektiivin rajat ylittävstä terveydenhuollosta. Potilasdirektiivin lähtökohtana on, että potilas voi vapaasti hakea terveystarpeita toisesta EU-maasta. Hallituksen lakiesityksen mukaan potilaalle EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä aiheutuneita hoitokustannuksia korvattaisiin jatkossa eri tavoin sen mukaan, onko kyse ollut hoitoon hakeutumisesta toiseen valtioon vai ulkomailla oleskelun aikana lääketieteellisesti välttämättömäksi tulleesta hoidosta. Molemmissa tapauksissa potilas hakee korvausta jälkikäteen Kelasta.

Lisätietoja

Rajat ylittävän terveydenhuollon yhteispiste: www.kela.fi/yhteyspiste

Potilasdirektiivi sosiaali- ja terveysministeriön verkkosivuilla www.stm.fi/potilasdirektiivi

4. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluketjut asiakasnäkökulmasta

Sinikka Suorsa perusterveydenhuollon yksiköstä esitteli palveluketju tavoitteita asiakasnäkökulmasta. Terveydenhuoltolain 7 §:ssä säädetään yhtenäisen hoidon perusteista ja niiden perusteiden toteutumisesta. Kuntien ja sairaanhoitopiiriin on yhteistyössä seurattava yhtenäisten perusteiden toteutumista.

Terveydenhuoltolain 10 § säädetään palvelujen saavutettavuudesta ja yhdenvertaisesta saatavuudesta. Kunnan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän on järjestettävä terveydenhuollon palvelut sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisiksi kuin kunnan tai sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän asukkaiden hyvinvointi, potilasturvallisuus, sosiaalinen turvallisuus ja terveydentila sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seurannan perusteella lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti arvioitu perusteltu tarve edellyttävät.

Kunnan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän on huolehdittava vastuullaan olevien asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja saatavuudesta yhdenvertaisesti koko alueellaan.

Kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä terveydenhuoltopalvelut alueellaan lähellä asukkaita, paitsi jos palvelujen alueellinen keskittäminen on perusteltua palvelujen laadun turvaamiseksi.

Terveydenhuollon järjestämissuunnitelma vuosille 2013–2016 on hyväksytty kuntien ja sairaanhoitopiirin valtuustoissa. Lapin sairaanhoitopiirissä on tehty kymmeniä hoitoketjuja. Hoitoketjuja ja prosessien kehittämistä on tehty erityisesti silloin, kun kyse on ollut runsaista potilasvolyymeista ja/tai kalliista potilasryhmistä. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (Poske) on tehnyt yhdessä kuntien kanssa moniammatillisia prosessikuvauksia mm. sosiaalipalveluista ja osin myös perusterveydenhuollosta. Lähes kaikki palveluprosessit ja -ketjut katkeavat organisaatioiden rajapinnassa.

Palveluketjutyöllä kehitetään palvelujärjestelmää, muutetaan käytäntöjä ja sovitaan työnjosta asiakasnäkökulma, valtakunnalliset hoito- ja palvelusuositukset sekä lainsäädäntö huomioiden. Palveluketjujen jalkauttaminen ja niiden arviointi on kiinteä osa prosessia.

Perusterveydenhuollon yksikön ohjausryhmä on nimennyt v. 2013 nimennyt palveluketju-raadin, joka asiantuntijatyöryhmänä ohjaa palveluketjutyötä sekä toimii raatina arvioimassa erilaisten suunnitteilla olevien muutosten vaikutusta palveluketjuihin ja eri toimijoiden väliin yhteistyöhön ja resursseihin. Perusterveydenhuollon yksikkö ja Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (Poske) koordinoivat yhteistyössä Lapin sairaanhoitopiirin palveluketjutyötä.

Palveluketjuraadin tehtäviä ovat valmistella periaatteet, joiden mukaan alueelliset palveluketjut valmistellaan. Palveluketjuraati nimeää palveluketjua tekemään työryhmän, joka tuntee laadittavan ketjun tarpeet ja prosessin.

Ensimmäisenä palveluketjuna aletaan tehdä päihdeasiakkaan palveluketjua. Vuonna 2014 alkaa muistisairaana palveluketjun rakentaminen. Palveluketjuraadin asiantuntijoina voivat toimia esim. potilas- ja omaisneuvosto ja järjestöt.

Jokaiselle palveluketjulle tehdään suunnitelma sen juurruttamisesta. Organisaatioiden pitää perehdyttää palveluketjuihin. Palveluketjut ja niiden mukainen toiminta tulee liittää työntekijöiden perehdyttämiseen kaikissa organisaatioissa. Hoitavan henkilökunnan tulee antaa tietoa palveluketjuista oma-aloitteisesti asiakkaalle.

Tiedon liikkumisessa on vielä ongelmana yksiköiden erilaiset tietojärjestelmät.

Palveluketjut ovat julkisia ja prosessikuvauksia löytyvät Lshp:n internet sivuilta sekä POSKE:n sivuilta.

5. Uusi potilasasiamies Kati Koivunen

Kati Koivunen on aloittanut LSHP:n potilasasiamiehenä syyskuun alussa. Lisäksi hän toimii Pellon, Kolarin, Kittilän, Inarin ja Utsjoen kunnan potilasasiamiehenä ja muutaman yksityisen palveluntuottajan potilasasiamiehenä. Potilasasiamiehen toimiston sijainti ja yhteystiedot ovat ennallaan. Potilasasiamies on järjestöjen käytettävissä ja häntä voi pyytää tiedotamaan ja kertomaan potilaan oikeuksiin kuuluvista aihepiireistä.

6. Muuta ajankohtaista

- Ilmoittautumisautomaattien käyttöönoton testaaminen siirtyy keväälle valitusprosessin vuoksi. Joitakin järjestöjä/kokemusasiakkaita on ilmoittautunut laitteita kokeilemaan.
- Arkkitehtikisa keskussairaalaan koskien käynnistyy vuoden 2014 alussa
- Uudet sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut nousevat ja astuvat voimaan 1.1.2014.
- Aivohalvauspotilaat saavat tehostetun valvonnan/hoidon kolme paikkaa neurologian osastolle.

Jari Jokela tiedusteli järjestöjen edustajien kantaa potilas- ja omaisneuvoston tarpeellisuudelle. Neuvoston kokoontumiset katsottiin edelleen tarpeelliseksi.

7. Muut asiat

Tietovakka- infopiste

Mervi Rautajoki Lapin sydänpiiri ry:stä kertoi Tietovakkahankkeen tämän hetkisestä tilanteesta. Tietoa Tietovakasta löytyy Lappilaiset.fi sivulta järjestöt→kehittäminen→tietovakka. Sivustolta löytyy erijärjestöjen päivystyspäivämäärät. Sivustoa ylläpitää Tuula Myllymäki.

Palautteena esiin on tuotu mm. sitä, että henkilökunta ei tiedä Tietovakka päivystyksestä. Tietovakka sijaitsee sairaalan pääaulassa ja tilassa on tietokone, jota voi käyttää. Kyltit puuttuvat edelleen.

Tietovakassa on kansio, johon järjestöt voivat laittaa järjestöään koskevaa tietoa.

Tietovakan ohjausryhmä kokoontuu 9.12.2013, jossa esillä on Tietovakan jatkoa koskevia asioita.

Jari Jokela päätti kokouksen n. klo 14:30.

Uusi kokous pidetään keväällä 2014. Aika ja paikka ilmoitetaan myöhemmin.